

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 17 maart 2011

MEDITATIE

Onderwijs in Christus' lijdensgang

Jezus is met Zijn discipelen naar het Noorden van Israël getrokken en vertoeft in de delen van Cesaréa Filippi. En hier zal de Zaligmaker Zijn jongeren onderwijs geven in Zijn lijdensgang.

Maar voor deze aankondiging heeft de Alwetende Meester die twee vragen gesteld: 'Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen, ben?' en 'Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben?'. Toen is gebleken dat het verblijf van de hoogste Profeet en Leraar 'Die ons de verborgen raad en wil Gods van onze verlossing volkomenlijk geopenbaard heeft' in die drie jaar van Zijn omwandeling zo weinig vrucht heeft gedragen. Uit de woorden van Petrus is echter ook gebleken dat de Heere toegebracht heeft tot de gemeente die zalig zal worden. En Jezus heeft hem zalig mogen spreken 'want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader Die in de hemelen is'.

'Van toen aan...' begon Jezus met Zijn discipelen te spreken over Zijn lijd-

Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem en veel lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derde dage opgewekt worden.

Mattheüs 16:21

en sterven en opstanding. Hij had er weleens op gezinspeeld: 'Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik denzelven oprichten...' en op een andere plaats: 'Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde'. Nu echter gaat Hij openlijk spreken over Zijn lijdensgang. 'Van toen aan...' is dus nadat ze enige kennis hadden verkregen van de Middelaar als Profeet en tegelijk nadat de Meester hen verzekerd had van

de zaligheid van Zijn gemeente want 'de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen'. Maar waarom begon Hij van toen aan openlijk en zonder beeldspraak met hen te spreken over Zijn lijd en sterven? Om hen voor te bereiden, opdat ze niet al te verslagen zouden zijn door de vreselijke dingen die aanstaande waren. Om hen ook te gaan onderwijzen in Zijn Priesterlijke bediening en de noodzaak van verzoening door voldoening.

Er staat zo nadrukkelijk dat Jezus zegt 'dat Hij moest heengaan...'. Onze kanttekenaren omschrijven het treffend: 'namelijk omdat zulks van God besloten, van de profeten voorzeggd en tot verzoening der zonden nodig was'. Petrus (en met hem al Gods ware volk) heeft dat onderwijs zo nodig want hij verstaat dat Goddelijke moeten van Christus lijden en sterven niet. En dat komt, omdat hij blind is voor het recht Gods. Is er een volk die dat verstaat? Want zo gaat het met degenen die pas op de weg van genade geleid zijn. Wat waren ze zalig toen hun ogen geopend werden om de Schoonste aller mensenkinderen te aanschouwen. Wat waren ze levendig gesteld. Ze waren zalig in de nabijheid van de Zaligmaker. En dat was werkelijk de beleving van hun ziel, waarin ze zich niet vergisten. Maar ze waren zo blind voor het recht Gods dat voldaan moest worden en blind voor de plaatsbekledende bediening van Christus.

Lezer, begeert u ook onderwijs van de hemel? Als u nog onbekeerd voorleef bedel dan om ontdekkend licht opdat u Godskennis en zelfkennis mag ontvangen en de Heere het gebruike tot Christuskennis. En gij, die geen vreemdeling van genade zijt, begeert u onderwijs in het lijden en sterven van de Borg? Weet u wat het zeggen wil dat de gevoelige blijken van Zijn liefde verdwijnen en de bron der vertroosting uitdroogt? Om alle houvast te verliezen in alles waarin u vroeger meende de grond van de zaligheid gevonden te hebben?

Dan blijkt die weerstand van een discipel als Petrus. Hij, die eerst een

Inhoud

89e jaargang

Nr. 24

- 1 Onderwijs in Christus' lijdensgang
- 2 Commentaar: Protest tegen The Passion
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (10)
- 4 Preken, kunst of gunst? (3)
- 5 Even maar...
- 6 Gras met riet en biezen
100 jaar Gereformeerde Gemeente Genemuiden
- 7 Bladzijden uit een synodaal journaal (17)
- 7 Curatorium van de Theologische School
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

steenrots genaamd was, wordt nu een steen des aanstoets. Petrus, die zalig gesproken was door Jezus Zelf en een ogenblik vertoefde onder een geopen-de hemel, lijkt te verkeren aan de rand van de afgrond als het klinkt uit Jezus mond: 'Ga weg achter Mij, satanas, gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn'.

En dan verstaat u die woorden 'dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem en veel lijden...'. Gods deugden zullen worden opgeluisterd door de dood van de Zone Gods die niet als martelaar maar als Middelaar het lijden tegemoet gaat. Niemand kan Hem

weerhouden want Hij wil en zal die bange weg gaan, omdat er geen andere weg is, waarlangs God verheerlijkt kan worden in het zaligen van zondaren dan door de dood van de Zoon van God. Maar wat heeft de zaligheid van Gods Kerk dan toch een vast fundament. Dan is het lijdens-evangelie wat in de komende rust-dagen weer verkondigd mag worden van zo'n grote waarde. Dan krijgen de woorden van de apostel Paulus glans: 'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd'.

Geldermalsen,

ds. B. Labee

Gouda The Passion worden opgevoerd. Bekende Nederlandse popartiesten zingen hun hits, onderbroken door filmfragmenten en een verteller die passages voordraagt uit het lijdensverhaal. Het geheel wordt op de tv uitgezonden. De gemeente Gouda ziet dit als een unieke kans om de stad op de kaart te zetten.

Geen wonder dat hiertegen protest gerezen is. Samen met de Goudse SGP hebben de plaatselijke predikanten van de gereformeerde gemeente en de gereformeerde gemeente in Nederland zich in een brief gericht tot het college van B en W, waarin ze verzoeken om geen vergunning voor dit evenement te verlenen. Ook al zal het niet de intentie zijn van de initiatiefnemers, 'de essentie van het lijdens- en opstandingsevangelie verwordt daarmee tot een vermaakgebeurtenis', zo schrijven zij.

Het is inderdaad de plicht van de kerk om op te komen voor de eer van God. Om protest aan te tekenen tegen de ontheiliging van wat voor haar heilig is. Niet alleen landelijk dient dat te gebeuren, maar ook op lokaal niveau. Daarbij geldt uiteraard dat je niet overal op kunt reageren. Sommige zaken zijn echter te erg om zo maar te laten passeren. Als het gaat om de ontheiliging van Gods Naam waarschuwt de catechismus (vraag 99) er voor dat wij ons niet 'met ons stilzwijgen en toezien zulke schrikkelijke zonden deelachtig maken'. Ook de overheid als Gods dienaar mag en moet daarop worden aangesproken.

Missionaire motieven

De organisatoren van dit spektakel zijn, behalve de gemeente Gouda, de EO, de PKN, de RK Kerk en het Nederlands Bijbelgenootschap. Afdacht van de gemeente Gouda, doen zij dit vanuit missionaire motieven. Op eigentijdse wijze willen zij het lijdens-evangelie onder de aandacht brengen van een breed publiek. In ons sterk geseculariseerde land is er immers een grote onbekendheid met de betekenis van Goede Vrijdag en Pasen.

Zou dat gegeven niet veel van onze bezwaren weg moeten nemen? In ieder geval moeten we dat zeker in onze beschouwingen betrekken. Maar missionaire motieven maken een dergelijke presentatie van het lijden en sterven van Gods Zoon, zoals nu in Gouda op stapel staat, nog niet aanvaardbaar. Mensen kunnen een geweldige ijver hebben om hun geloof uit te dragen, een gedrevenheid waar wij een voorbeeld aan kunnen ne-

COMMENTAAR

Protest tegen The Passion

Rooms-katholieken hebben vanouds hun passiespelen. Het roomse geloof kenmerkt zich door beeldendienst en de uitbeelding van Christus' lijden en sterven past daar goed in. De Hervorming brak radicaal met deze traditie, maar in rooms-katholieke streken wist dit gebruik zich hier en daar te handhaven. Bekend zijn de passiespelen van Oberammergau. In Nederland wordt elke vijf jaar in het Limburgse Tegelen een passiespel opgevoerd.

Inmiddels zijn er ook allerlei films over het leven van de Heere Jezus verschenen. Grote bekendheid kreeg enkele jaren geleden de film "The Passion of the Christ". Met name in evangelische kring worden dergelijke films gezien als een eigentijds evangelisatiemiddel. Mensen kijken nu eenmaal liever naar een film, dan dat ze naar een preek luisteren. Honderdduizenden zo niet miljoenen mensen over heel de wereld zouden 'door het zien van dergelijke films tot geloof zijn gekomen'.

Nu moeten we niet uitsluiten dat mensen door het bekijken van een dergelijke film stil gezet zijn op de levensweg. Dat zij daardoor gebracht zijn onder de bediening van het Woord en dat dit geleid heeft tot

hun waarachtige bekering. God kan met een kromme stok een rechte slag slaan, zo zei men vroeger wel eens.

Maar dat neemt niet weg dat hier wel degelijk sprake is van een kromme stok. Het besef van de heiligheid van God, van de ernst van de zonde en de diepte van het lijden en sterven van Christus ontbreekt hier. Welk mens die daar ook maar enige indrukken van heeft, zou het aandurven om in zo'n film de rol van de Zoon van God te spelen!

De toenemende acceptatie van dergelijke presentaties, ook onder mensen die zich Bijbelgetrouw noemen, wijst op een voortgaande vervreemding van de Bijbelse boodschap. In Nederland heeft met name de EO bijgedragen aan deze betreurenswaardige ontwikkeling. In de beginjaren van deze omroep was er nog een zekere terughoudendheid om Bijbelse verhalen in dramavorm te brengen. Dat is nu volstrekt voorbij. Een tijd lang kregen nieuwe EO-leden een DVD van "The Passion of the Christ" als welkomstcadeau.

Gouds spektakel

Voor dit jaar staat er in Gouda een groot spektakelstuk gepland. De dag voor Goede Vrijdag zal er - als God het niet verhoedt - op de Markt in

Dorstenden

‘Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.’

Matthéüs 5:6

men. Maar dat wil nog niet zeggen dat ze daarmee op het goede spoor zitten. Gij omreist zee en land om één Joden-genoot te maken en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der hel, tweemaal meer dan gij zijt, zo hield Christus de schriftgeleerden en de Farizeën voor (Matth. 23:15). Dat is een aangrijpende tekst.

Ongetwijfeld is er in onze tijd een ontstellende vervreemding van God en Zijn dienst. Veel mensen doen nergens meer aan. Anderen zijn op hun manier nog wel enigszins godsdienstig, hetzij christelijk of anderszins. Maar uit hun doen en laten blijkt duidelijk dat ze van het evangelie van zonde en genade niets moeten hebben. De vraag dringt dan ook (of zou althans moeten dringen) hoe wij deze mensen kunnen bereiken met het Woord des levens. En dat in het besef dat alleen God machtig is hen in het hart te grijpen.

Kan en mag dat met eigentijdse middelen en methoden? Het ligt er maar aan wat je daartoe rekent. Wezenlijk is dat er sprake is van een Bijbelse normering. Dan valt er veel af wat eigentijds genoemd wordt. Want wat in deze verworpen wereld normaal gevonden wordt, zou wel eens radicaal in strijd kunnen zijn met Gods geboden. Ook hier geldt: wordt dezer wereld niet gelijkvormig.

Met de opvoering van The Passion brengt men het lijdensevangelie als een vorm van amusement. Zo wil men mensen bereiken, die anders geen interesse zouden hebben. Is dat positief? Of moeten we zeggen dat daarmee wel een aantal mensen bereikt wordt, maar dat de boodschap die je ze meegeeft niet de boodschap is van de Bijbel. Voor die laatste conclusie is inderdaad alle reden.

Bij veel eigentijdse missionaire activiteiten wordt het geloof vooral aan-geprezen als iets dat vernieuwend, bevrijdend en inspirerend werkt. Iets wat het leven rijker en completer maakt. Maar de vraag hoe een arm, verslagen zondaar met een heilig en rechtvaardig God verzoend kan worden, zo'n vraag komt niet meer aan de orde.

Vorm en inhoud

Ook hier staan vorm en inhoud niet los van elkaar. Een Schriftuurlijke verkondiging van het evangelie, of die nu gericht is op de eigen gemeente of op buitenstaanders, brengt ook in de woordkeus en verdere vormgeving de diepe ernst van de boodschap tot uitdrukking. We staan immers in re-

De naam Dorstenden is ontleend aan de woorden van Christus uit de Bergrede. Hij omschrijft Zijn onderdanen als degenen die dorsten. Daarom is de naam Dorstenden zonder twijfel op al Gods kinderen van toepassing. Van nature dorst een mens niet. Onze vaders schrijven in de Dordtse Leerregels dat een natuurlijk mens niet kan hongeren en dorsten. De ware dorst is een vrucht van het geestelijk leven. We moeten ons echter niet te snel tot deze dorstenden rekenen. Dorst is immers een zaak van leven en dood. Als die behoefte niet vervuld wordt, sterft de mens gewis. Dat laatste mis je vaak bij zogenaamde dorstenden. Het gaat hier om de waarachtige begeerte, die door een dichter wordt verwoord met: ‘Geef me Jezus of ik sterf’. Waarnaar dorsten zij? Naar de gerechtigheid. Let op het lidwoordje ‘de’. Het is die ware gerechtigheid, die voor God bestaan kan. De Farizeeën dorsten ook wel naar een gerechtigheid. Maar Christus sprak: ‘Tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan die der Farizeeën en Schriftgeleerden’. Hier gaat het om de gerechtigheid waar de Vader van spreekt: ‘Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken’. Het is de rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

De gerechtigheid van Christus heeft twee zijden. Zijn gerechtigheid heeft te maken met de schuld der zonden. De Dorstenden verlangen naar de vergeving der zonden. Zijn Gods kinderen die gerechtigheid dan niet deelachtig? O, in Christus zijn ze allen rechtvaardig, maar daar kunnen zich niet mee troosten zonder de toepassing! Voor vele gelovigen schijnt de rechtvaardigmaking een gepasseerd station. Zij dorsten niet.

Deze gerechtigheid van Christus heeft ook te maken met de smet der zonde. Gerechtigheid heeft hier de betekenis van godzaligheid. Zo vinden we ook in het tiende vers: ‘Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil’. De gerechtigheid bestaat ook in een volmaakt leven naar Gods geboden. Daarom gaan Gods kinderen dorsten naar de volmaaktheid. Zij kunnen niet heilig leven. In Christus zijn ze niet alleen rechtvaardig, maar ook heilig. Ook hier geldt dat deze heiligheid deelachtig moet worden gemaakt. De Dorstenden worden zalig gesproken. Dat lijkt een paradox. Ze spreken zichzelf niet zalig. Christus doet het. Waarom zijn ze zalig? Ze zullen verzadigd worden. Waarmee zullen ze verzadigd worden? Met de gerechtigheid. Met minder zullen ze nooit tevreden zijn. Er is maar één drank die hun dorst lessen kan. Het bloed van Christus is waarlijk drank. Die deze dorst niet leert kennen zal ook het water des Levens nooit drinken. Kennen wij dat dorsten? U bent rampzalig als u niet dorst.

Drank blijft telkens nodig. Zo is er bij Gods kinderen een weerkerende dorst. Wat de rechtvaardigmaking betreft is er een onderscheid. In iedere geloofsoefening ligt een zekere verzadiging. Maar als er geen geloofs-gemeenschap is komt de dorst in alle hevigheid terug. De volle verzadiging wordt ontvangen als God de zonden vergeeft. Dat gebeurt maar één keer. In het stuk van de heiligmaking raken Gods kinderen nooit volkomen verzadigd. Die verzadiging volgt straks: ‘Maar blij vooruitzicht dat mij streelt’.

Nunspeet, ds. A. Schot

kening met een heilig en rechtvaardig God, Die de minste van de zonden niet door de vingers ziet. Maar Die ook een weg heeft uitgedacht, waardoor diepschuldige zondaren, door het offer van Zijn Zoon aan het kruis gebracht, met Hem verzoend kunnen worden. Zo'n boodschap wordt niet gepresenteerd als een amusementsprogramma.

Bij een oppervlakkig christendom, dat een evangelie naar de mens brengt, ligt dat heel anders. Daar zoekt men naar een eigentijdse en aansprekende presentatie. Anders trek je tegenwoordig maar weinig mensen. Popmuziek, film, drama en dans worden daarbij ingezet. De boodschap moet immers kunnen concurreren met allerlei vormen van werelds vermaak.

Op die manier wordt een boodschap gebracht waarin niet alleen het wezenlijke ontbreekt van waar het in het evangelie om gaat. Gemakkelijk krijgt zo'n boodschap ook een profaan karakter. Er is onvoldoende eerbied, zelfs voor de allerheiligste dingen. Die worden gebracht in een kader dat volstrekt ongepast is. Dat kan zelfs reden zijn om de overheid te vragen om aan dergelijke evangelisatieactiviteiten niet mee te werken. Het is wel erg dat dit moet, maar het is niet anders. Zouden christenen mogen zwijgen wanneer het lijden en sterven van Christus gepresenteerd wordt als een spektakelstuk, als een vorm van amusement!

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

blijkt dat de toepassing en bevinding vanuit de tekst komt en niet eerst in de tekst gelegd wordt.

Soms is de toepassing dogmatisch, soms praktisch, volgens Hoornbeek, al naar gelang de tekst. De *dogmatische nuttigheden* richten zich op het geloof, en dienen tot onderrichting, verdediging van de leer of tot weerlegging van een dwaling. De *praktische nuttigheden* dienen tot vorming en leiding in de praktijk van het leven, tot aansporing, tot weerhouding, tot berisping of tot vertroosting. Hoornbeek vindt dit deel van de preek de beste plaats voor de voorbeelden 'omdat de mensen daardoor gewoonlijk het meest worden geschokt en bewogen'.

Hier krijgen bij Hoornbeek de kenmerken van de genade een bijzondere plaats. Zij zijn van grote betekenis in elke preek. Want zij vormen de bewijzen voor onze geestelijke staat. We zouden vandaag zeggen: de hoorder kan er zijn hart naast leggen en zich toetsen of hij iets van dat genadeleven verstaat. Wel vermaant Hoornbeek de predikers hier ernstig 'dat de kenmerken met de grootste oordeelkundigheid en voorzichtigheid zullen aangewend worden, niet gemakkelijk, niet zorgeloos. Deze zaak is beslist niet gering namelijk een oordeel te vellen over iemands staat en heil, en de kenmerken daarvoor aan te voeren'.

Daarom moeten er ook niet teveel kenmerken worden aangevoerd, en moeten ze ook niet altijd worden aangehaald. En omdat bijna de gehele gemeente eenvoudig en ongeletterd is, moet de vorm van de preek met de inhoud overeenstemmen. Het mag beslist niet gaan om de preekkunst! Het slot van de preek moet naar oude beproefde gewoonte een doxologie

3

Preken, kunst of gunst?

De eerste Nederlandse Homiletiek

In het vorige artikel hebben we getracht het eerste gedeelte van Hoornbeeks handboek bij de prediking samen te vatten. Hoornbeek sprak in zijn 'Tractatus de Ratione Consionandi' ofwel 'De eerste Nederlandse Homiletiek' over de tekstkeuze van de prediker; het thema met de verdeling die de hoofdinhoud van de tekst dienen te zijn; en over de exegese (uitleg) van de tekst, waarbij de tekst in zijn verband moet worden gezien en waarbij de afzonderlijke onderdelen van de tekst moeten worden uitgewerkt. In dit artikel willen we het tweede deel van diens handboek samenvatten.

In het vierde gedeelte van zijn homiletiek spreekt Hoornbeek over de leringen die in de tekst liggen besloten. Hoornbeek maakt onderscheid tussen leringen en nuttigheden. Dat zijn de lessen voor het geweten en de lessen voor het hart. Dit vierde gedeelte gaat over de leringen, ofwel de lessen voor het geweten. Deze lessen moeten direct voortkomen uit de tekst met zijn uitleg. Ze komen uit het verband van de woorden en dienen 'in een algemene stelling geformuleerd te worden'. Het is dus de algemene toepassing voor het leven.

Deze lessen dienen te worden aangetoond. Dat kan door voorbeelden, citaten van kerkvaders of zelfs hier en daar met een allegorie. Maar dit mag zeker niet te uitgebreid gebeuren, want deze leringen moeten weer heenleiden naar de eigenlijke toepassing op het hart. Zo vormen deze algemene lessen als het ware de brug tussen de uitleg en de toepassing.

In het vijfde gedeelte van zijn homiletiek spreekt Hoornbeek over de nuttigheden 'omdat ze vragen tot welk nut, voordeel, deze lering is?' Paulus zegt immers in 2 Timotheüs 3:16: 'Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is'. Hier gaat het dus over de toepassing voor het hart. Deze vorm van toepassing gaat dieper, want 'zij zijn dienstig tot een dieper onderricht, vermaning enzovoort', zegt Hoornbeek. Waar de leringen meer algemeen waren, is de toepassing meer specifiek. Ze hebben dus wel met elkaar te maken. Want de toepassing moet uit de lering voortkomen. Zo

zijn waarin God geloofd wordt of om Zijn genade wordt gevraagd.

In het zesde gedeelte spreekt Hoornbeek over *het houden van de preek*. Daarbij komt aan de orde wat de prediker in acht moet nemen vóór de preek en tijdens de preek. De prediker moet zich waardig voorbereiden op de preek. Overigens had Hoornbeek daar in het vierde deel ook al zijdelings een opmerking over gemaakt. 'Mag men de preek of een deel van de preek overschrijven en aan een ander ontlenen? Antwoord: Een belangrijk of het beste deel van een ander stilzwijgend te plukken, toont de onkunde of de traagheid van de prediker'.

Tot een waardige voorbereiding van de preek behoort ook het inprenten van de stof, het toepassen daarvan op zijn eigen ziel met het gebed om de hulp des Heeren tot Zijn eer. 'Daarvandaan krijgt ook de preek de meeste werkzaamheid en de prediker geestdrift'. We zouden zeggen: de tekst moet eerst door de prediker zelf zijn heengegaan voordat hij daarmee de preekstoel opgaat. Zie hoe nachter onze vaders waren als het gaat over de voorbereiding op de preek! Die dient zo zorg-

vuldig mogelijk te gebeuren.

Bij de preek zelf moet de prediker acht geven op de uitspraak en de gebaren. De uitspraak dient helder, onderscheiden, gevoelvol en bewegend te zijn. Daarbij gaat het niet om menselijke maar om goddelijke welsprekendheid. Hoornbeek spreekt hier zelfs van 'misstappen in de preek' als

Tot een waardige voorbereiding van de preek behoort ook het inprenten van de stof, het toepassen daarvan op zijn eigen ziel met het gebed om de hulp des Heeren tot Zijn eer.

een prediker op één toon spreekt, te korte of te lange zinnen gebruikt, in gekunstelde taal spreekt of met een te verheven stijl spreekt. Gebaren tijdens de preek zijn goed, maar moeten wel 'ernstig, plechtig en gepast' zijn. Gebaren moeten ook niet de hele preek door worden gebruikt, want dat is te vermoeiend voor de hoorders.

Hoe verder men in de preek komt, hoe meer gebaren dienen te worden gebruikt.

Ook over de vraag *hoe lang* en *hoe vaak* er gepreekt moet worden, is Hoornbeek duidelijk. Te korte en te wijldropige (=lange) preken wijst hij af. Zoals het ook het gebruik reeds was bij de kerkvaders, merkt Hoornbeek hiervan op: 'En dit schijnt de juiste tijd voor het houden van een preek te zijn: want zoveel wordt in één uur gemakkelijk gezegd, als tijdens een heel leven te leren valt'.

Hoe vaak er gepreekt moet worden, kan niet algemeen worden vastgelegd. Het belang van de dienst en van de gemeente bepalen de regels. Wel moet er elke zondag gepreekt worden want dit werd reeds bij de kerkvaders in acht genomen.

Hier hebben we een korte samenvatting van Hoornbeeks handboek bij de prediking gegeven. In de komende artikelen hopen we er nader op in te gaan.

(wordt vervolgd)

's-Gravenpolder, ds. E. Hakvoort

Even maar.....

De jeugd van tegenwoordig

Het antwoord kwam er schuchter uit. Op de vraag of hij ook wel eens bad buiten de gebruikelijke tijden. Uiterlijk zou je het niet direct van hem denken. Hij schuifde met zijn zeventien jaar wat onzeker op zijn stoel en hakkelde wat... Want laten we eerlijk zijn, zoiets zeg je zo maar niet als leerling van een grote reformatische scholengemeenschap. Je moet immers vooral niet te serieus lijken.

Tranen kreeg hij in de ogen; ik moest er ook tegen vechten, toen hij opbiechtte dat hij regelmatig naar het toilet moest om... alleen te zijn, om te bidden tot de alwetende God. Vanwege de nood van zijn jonge hart en zijn leven. Hij moest dat doen; kon het niet nalaten. Want hij voelde dat hij zonder

God in de wereld was en zonder God moest sterven. Daarbij werd zijn schuld dagelijks meer. En zijn verbeteringspogingen liepen allemaal op niets uit. Of op het tegendeel. Hoe moest dat toch verder? Dan trok hij zich terug, waar niemand hem zag, elke keer weer. Waar hij zijn tranen niet hoefde te verbergen. Dit was de enige plek in het schoolgebouw waar hij echt alleen kon zijn. Want God mocht het wél zien! Niemand mocht dit verder weten, niemand mocht dit zien. Dan God alleen.

Hoe dit verder zal aflopen? Zullen we dat vrijmoedig aan de Heere overlaten? Want Hij hoort het geroep van de jonge raven. Dan toch zeker het geroep van jonge mensen! 'Die in hun zonden en ellenden, tot Hem zich ter genezing

wenden'. Want zulke jongeren zijn er meer. Ook dit is "de jeugd van tegenwoordig", waarover we onze zorgen kunnen hebben. Laten we dat ook bedenken. En laten we meer voor hen worstelen dan over hen klagen. Want het zijn en blijven ónze kinderen. Ook al zijn ze 1.85 meter lang.

Zullen we eens wat meer tijd nemen, om rustig naar hen te luisteren, als ouder en als ambtsdrager? En met en voor hen te bidden. Dan mogen we hoop hebben op de God der geslachten. Opdat Zijn eenzijdige genade in Immanuël blijke van geslacht tot geslacht. In de vruchten van de droefheid naar God over de zonde, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Dat is toch niet gebonden aan een leeftijd?

Gras met riet en biezen

100 jaar Gereformeerde Gemeente Genemuiden

In dit lijvig boek wordt het wel en wee van honderd jaar Gereformeerde Gemeente Genemuiden op boeiende wijze beschreven (...) Het meeste in dit boek gaat over uiterlijke zaken. Bedenk tijdens het lezen echter steeds weer dat er een gouden draad doorheen gevlochten is door Gods eigen hand. Hij zorgde voor plaatsen waar de gemeente samen kon komen, voor ambtsdragers die de gemeente dienden in afhankelijkheid en met liefde. Hij zond goedertierenlijk Zijn knechten om het Woord uit te dragen en de sacramenten te bedienen. Stormen gingen over deze hof, maar ze werd door de Heere bewaard bij de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid.

Met deze woorden begint ds. C. Hogchem, sinds 28 april 1910 de pastor loci, zijn Voorwoord aan. Zijn enkele van deze woorden eigenlijk al niet voldoende als recensie? Lijvig, boeiend, gouden draad en... door de Heere bewaard bij de waarheid. En daar middenin twee woorden van

oneindige betekenis: *Hij zorgde*. Hoe, langs welke wegen en door welke mensen, die de grote Opperherder wilde gebruiken om de kudde in deze Overijsselse stad te weiden in de grazige weiden van Zijn onfeilbaar Woord, het staat allemaal beschreven in 380 bladzijden plus 90 pagina's bijlagen. Dit kloeke boek in full color met een fraaie omslagtekening - gras met riet en biezen - en in vierkant formaat uitgevoerd, is geschreven door mevrouw E. Beens-van Schothorst. Ze begint in het begin van het herdenkingsjaar, schrijft over een vergadering van de redactiecommissie. De voorzitter daarvan doet aan het begin van deze vergadering een bijzondere mededeling: hij mag vast geloven dat Genemuiden in 2010 een eigen herder en leraar zal ontvangen. Op de volgende bladzijde kunnen we lezen hoe kort daarna het hart van ds. Hogchem werd overgebogen en het geloof aanschouwen werd.

Na dit eerste hoofdstuk daalt de auteur af naar de voorgeschiedenis, nog voor het prilste begin van wat nu een gemeente is van meer dan 2000 zielen. Van 1813 af wordt de lezer meegenomen door de plaatselijke en soms landelijke (kerk) geschiedenis. Afscheiden, kruisgezind, ledeboeriaans, huisonderwijzers, lokaliteiten, kerkgebouwen oud en nieuw, predikanten, ouderlingen en diakenen, koster en organisten, voorzitters van verenigingen, zangers en speellieden, volk en vorstenhuis... al deze onderwerpen passeren de pagina's.

De geschiedenis wordt de lezer zó levendig voorgesteld dat het is alsof deze door de straten van Genemuiden wandelt, aan de deur luistert waarachter een gezelschap samengekomen is, kerkdiensten bijwoont, aan de geopende graven staat en aanwezig is in de diverse verga-

deringen. Boeiend, in één woord. Met oog voor detail. Indrukwekkend ook. De lezer beleeft het mee, ziet het voor zich.

Mevrouw Beens beschikt over een vlotte pen, beeldend taalgebruik en kleurde de geschiedenis terecht in vanuit het gezichtspunt dat Gods vinger de geschiedenis schrijft. Om die naar Zijn raad te volvoeren gebruikt Hij nietige mensen in Zijn dienst. De tekst is in de tegenwoordige tijd geschreven, wat het lezen vergemakkelijkt en tot een waar genoegen maakt. De honderd jaar waarin de gemeente mag bestaan - ja, het boek is ook nog eens op tijd verschenen - getuigen van de zorg des Heeren, Die Zijn Kerk vergadert. Die prediker en prediking tot zegen stelt en Die de trouw bewaart van geslacht tot geslacht.

Achterin het boek zijn zeventien bijlagen opgenomen die o.a. inzicht geven in de geslachtsregisters van de families Beens (van wie de ouderlingen Egbert, Gait en Siem wel de bekendste zijn geweest), Van Dalfsen en Last. Dit mede voor de lezers van buiten Genemuiden - en die zullen er zeker zijn! - die het wellicht duizelt bij het lezen van al deze steeds terugkerende familienamen. Brieven van ds. W.C. Lamain en van de ouderlingen Egbert Beens en Jan van den Berg, interviews met de nog in leven zijnde oud-predikanten en ds. Hogchem en levensschetsen van overleden dienaren des Woords die aan deze gemeente verbonden waren maken eveneens deel uit van de bijlagen.

We vatten samen. Dit bijzonder fraai uitgevoerde gedenkboek, u zult het inmiddels wel begrepen hebben, willen wij graag spoedig uitverkocht zien. Omdat we het in heel veel gezinnen wensen. Ook al hebt u geen directe relatie met Genemuiden, dan nog is het beslist geen verloren tijd om kennis te nemen van de wegen die de Heere met Genemuiden heeft willen houden. Want waar Hij Zijn voetstap zet, daar druipet het al van vet, daar doet Hij 't al ten zegen dijen.

N.a.v. "Aldaar zal gras met riet en biezen zijn. 100 jaar geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente Genemuiden".

€ 19,50 excl. verzendkosten; te bestellen bij diaken D. van der Sluis, Prins Clausstraat 74, 8281 DD Genemuiden. Tel. 038-385 54 99.

Gouda,

J. Mastenbroek

Bladzijden uit een synodaal journaal

Generale Synode 2010

De bespreking van het rapport van het deputaatschap Kerkelijk Grootboek vond plaats tijdens de

avondvergadering op donderdag 14 oktober. Het Grootboek verzamelt gelden met de bedoeling om die uit te zetten binnen de Gereformeerde

Gemeenten. Daarbij gaat het om leningen ter financiering van kerkelijke gebouwen en pastorieën, terwijl ook aan enkele verzorgingstehuizen gelden zijn uitgeleend. Het totaal aan verstrekte leningen bedroeg in 2009 €43,8 miljoen.

Ouderling G.H. Verweij, de voorzitter van het deputaatschap, wees erop dat het Grootboek een grote plaats heeft ontvangen in ons kerkelijk leven. Momenteel zijn de banken zeer terug-

Curatorium van de Theologische School

Zo de Heere wil en wij leven zal het Curatorium van de Theologische School vergaderen op **maandag 23 mei tot en met woensdag 25 mei 2011**. Deze dagen zijn bijzonder bestemd om de personen te horen die begeren toegelaten te worden tot het volgen van de lessen aan onze Theologische School.

De God aller genade ontferme Zich over onze gemeenten. De Koning van de Kerk mocht ons nog mannen toeschikken in Zijn gunst. Ds. A. Vergunst schreef: Het middel van het gebed! Laat deze zaak echt (!) een zaak van gebed mogen worden, opdat de Heere ons Zelf jonge mannen toeschikken zal, in wie de zekere tekenen van godzaligheid zijn en tot wie Jezus Zelf gezegd heeft: Weid Mijn schapen. Als het gebed voor deze zaken kwijnt zal de vrucht er ook naar zijn. We leggen deze zaken de gemeenten voor, de leraren, de ouderlingen, de diakenen, de huisvaders, de huismoeders, mannen, vrouwen, jongens en meisjes: Bidt den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote (Mt.9:38). Want als de Heere uitstoot, baant Hij ook de weg, waarlangs deze tot de dienst in het midden van de gemeenten komen zullen' (Uit: 'De roeping tot het predikambt').

Tot de uitbreiding en instandhouding van Zijn Koninkrijk kan dit ambt niet gemist worden! Het Formulier tot bevestiging van de Dienaren des Woords zegt: 'Uit deze dingen kan men zien welk een heerlijk werk het herdersambt

is, nademaal zo grote dingen daardoor uitgericht worden; ja hoe gans noodzakelijk het is om de mensen ter zaligheid te brengen. Hetwelk ook de oorzaak is waarom de Heere wil dat zulk een ambt altijd zal blijven.' In het midden van onze gemeenten mocht een gedurig gebed opgaan, tot het welzijn van Sion en voor de uitbreiding naar Zijn Koninkrijk. Van onze kant zijn er geen redenen, immers alles getuigt tegen ons. Maar naar het vrije van Zijn eeuwig welbehagen mocht God opstaan en Zich over Sion ontfermen.

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen.

Bij de aanmelding dient *de volgende procedure* te worden gevolgd:

1. u meldt u aan bij uw kerkenraad (voorwaarde: minstens één jaar belijdend lid zijn van onze Gereformeerde Gemeenten);
2. indien de kerkenraad u een attest verleent, wordt dit attest u *persoonlijk* overhandigd;
3. een brief met het bijgevoegde attest wordt *door u* verzonden en moet **vóór donderdag 21 april 2011** in het bezit zijn van onze secretaris.

Aan de kerkenraad wordt *daarna* een formulier toegezonden, dat *volledig en zorgvuldig* dient te worden ingevuld.

Uzelf wordt ook een formulier toegezonden waarop de van belang zijnde persoonlijke gegevens door u worden verstrekt.

Indien de gemeente vacant is, is

het noodzakelijk dat de consultant aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consultant duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk adres en op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie moet worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

ds. M. Karens, Sigmondstraat 49, 4251 ZA Werkendam.

In deze oproep is begrepen het uitzien naar mannen die (na opleiding) als zendingspredikant mogen uitgaan. De nood dringt ook op de onderscheiden zendingsgebieden!

Of zo het mogelijk zou zijn om te dienen onder het Joodse volk, de beminde om der vaderen wil. "En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde zijn."

De curatoren bevelen zich, mét de docenten en de studenten, bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:

ds. J.J. van Ekeveld, *voorzitter*
ds. M. Karens, *secretaris*

houdend in het beschikbaar stellen van gelden voor de financiering van kerkgebouwen. Het grote saldo van het Grootboek maakt het echter nog steeds mogelijk om gemeenten met bouwplannen op basis van een aantrekkelijke rente te kunnen helpen. Het saldo liquide middelen was eind 2009 toegenomen tot € 16,0 miljoen. 'Elkaar helpen. Dat is iets groots. Het laatste kerkgebouw dat door het Grootboek grotendeels werd gefinancierd, is dat van de gemeente te Waarde'. De preses merkte op dat het een wonder is wanneer er in onze tijd nog kerken mogen worden gebouwd. Daarop gaf de voorzitter van het deputaatschap een aanvulling. 'Het tweede wonder is dat dit gedaan kan worden met gelden die door onze gemeenten zelf bijeen zijn gebracht'.

De preses merkte op dat het een wonder is wanneer er in onze tijd nog kerken mogen worden gebouwd.

Kerkelijke Eenheid

Veel aandacht kreeg het rapport van de Commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid. Met name de paragraaf over de Gereformeerde Gemeenten in Nederland riep vragen op. De beide kerkverbanden spraken elkaar in maart 2009 voor het laatst. De Gereformeerde Gemeenten in Nederland werken aan een onderzoek ter beantwoording van de vraag of er wel sprake is van een leergeschied tussen de beide kerkverbanden. Het onderzoek vraagt echter meer tijd dan men gedacht had.

Verskillende afgevaardigden wezen op de discrepantie die zij waarnamen tussen het verslag van het gesprek dat nu aan onze Generale Synode werd aangeboden en de weergave daarvan in *De Wachter Sions*. Door verschillende afgevaardigden werd beklemtoond dat de Synode het op prijs stelt om een hernieuwd gesprek met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland aan te gaan. Deze afgevaardigden tekenden ook aan dat men bij een dergelijk gesprek niet te lief voor elkaar moet zijn, maar eerlijk met elkaar moet omgaan.

Het is nodig om ook onder ogen zien, dat er in het verleden veel negatiefs over ons voorgeslacht is gepubliceerd in *De Wachter Sions* en andere publicaties. De Gereformeerde Gemeenten

hebben de 'ernstige kerkrechtelijke fouten', die in het verleden werden gemaakt, erkend. Er is een uitzien dat de Gereformeerde Gemeenten in Nederland de fouten die in de aanloop naar 1950 en de scheuring van 1953 zijn gemaakt, ook zullen erkennen.

Overeenkomsten en verschillen

Het rapport vermeldde dat de gesprekken met de Hersteld Hervormde Kerk een goed verloop hadden en zeker moeten worden voortgezet. Ds. J.J. van Ekeveld, de voorzitter van de commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid, noemde de ontmoetingen met de vertegenwoordigers van deze kerk 'best open'. Er zijn duidelijke overeenkomsten als het gaat over de waardering voor de erfenis van ds I. Kievit en het spreken over tweeërlei kinderen des verbonds. Dat geldt ook voor de visie op de binnenkort te houden Nationale Synode. De verwachting is dat men, evenals wij, de Statenvertaling tijdens de erediensten blijft gebruiken.

Anderzijds zijn er ook verschillen. De Hersteld Hervormde Kerk blijkt behoorlijk breed te zijn. Men ziet de Gereformeerde Gemeenten als een afgescheiden kerk, terwijl men zelf beklemtoont de voorzetting van de vaderlandse kerk te zijn. Men heeft ook veel moeite met de gedachte over standen in het genadeleven, zoals die in onze gemeenten wordt voorgestaan.

De Generale Synode ging stilzwijgend akkoord met het voorstel om bij toekomstige gesprekken enkele predikaties met elkaar te bespreken.

Ds. W. Visscher (Amersfoort) wees erop dat steeds vaker jongeren uit de kring der gemeenten theologie gaan studeren aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn en aan het Hersteld Hervormd Seminarie te Amsterdam. Wat doen wij om het contact met deze jongeren te onderhouden en de binding aan de gemeenten te versterken?

De synode deelde de mening van ds. C.J. Meeuse (Goes) dat hier een taak voor het Deputaatschap voor Stude-renden ligt.

Voortgezette contacten

Wat de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) betreft, sloot de synode zich aan bij de uitspraak in het rapport, dat gelet op de duidelijke verschillen het niet zinvol is om de komende jaren op dezelfde intensieve manier contact te onderhouden. Die mening wordt door de deputaten

van de CGK gedeeld. Wel werd het een goede zaak geacht om elkaar tussen twee synodezittingen toch een keer te ontmoeten.

Ten aanzien van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland (OGG) sloot de synode zich eveneens aan bij het rapport. De contacten voorzien in een wederzijdse behoefte zonder dat er verder grote pretenties leven. De preses merkte op dat de OGG ons te breed achten, maar er zijn geen leerverschillen. Er is een beperkte correspondentieband die voorziet in de aanvaarding van elkaars attestaties in bepaalde situaties. In dit licht machtigde de synode de commissie om de mogelijkheid af te tasten de contacten wat uit te breiden.

Kerkelijk denken en handelen

Ds. G. Clements (Gouda) wierp de vraag op waarom de Commissie niet spreekt met de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk en met Bewaar het Pand in de Christelijke Gereformeerde Kerken. De preses antwoordde dat men dit in de kringen van Bewaar het Pand terecht niet passend zou achten met het oog op het geheel van de Christelijke Gereformeerde Kerken. De Gereformeerde Bond is geen kerk, maar een vereniging. Ouderling J.T. van den Berg (Nun-speet) gaf het gevoel van de synode weer in de woorden: 'Dit kan eigenlijk niet. Wij moeten kerkelijk denken, kerkelijk handelen en dus alleen met kerken spreken'.

De bespreking werd afgerond met een gedachtewisseling over de notitie "Voortgaande bezinning op Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid" (blz. 370-384), die als bijlage bij het rapport van de commissie was gevoegd. Vervolgens werd de notitie met een kleine wijziging door de synode aanvaard. Publicatie in *De Saambinder* zal volgen.

Het laatste stuk dat de synode besprak, was het rapport Commissie Huwelijk. Het bood een verslag van de uitvoering van de opdracht om in de gemeenten bekendheid te geven aan de inhoud van het *Herzien rapport Commissie kerkelijke huwelijksbevestiging na echtscheiding* (2007). Met het oog daarop publiceerde de commissie het boekje "De heilige huwelijkse staat", dat een goede ontvangst kreeg.

De commissie verzorgde ook regionale ambtsdragersconferenties en spoorde de kerkenraden aan om huwelijks catechese te geven. Tijdens de conferenties kwam er heel wat

casuïstiek naar voren. Ds. Silfhout beklemtoonde, als voorzitter van de commissie, dat de synode algemene uitspraken heeft gedaan. Daarbinnen moeten de kerkenraden zelf beslissingen nemen. Elke situatie is immers anders. Een lesbrief over huwelijk en scheiding, bedoeld voor onderwijs en catechese, nadert zijn voltooiing. Daarmede zijn de werkzaamheden van de commissie voltooid.

Afsluiting

Hierop volgde de sluiting van de vierde synodedag. Ds. J.J. van Eckveld sprak zijn grote waardering uit voor het feit dat alle rapporten konden worden behandeld. 'U leert het goed'. Hij merkte op dat de synode

in een heel goede sfeer had mogen vergaderen. Het betaamt ons onze erkentelijkheid daarvoor uit te spreken tegenover de Allerhoogste. Van nature zijn wij zoekers van onszelf. Ook Gods kinderen kunnen na ontvangen genade nog zo gemakkelijk van het juiste spoor afdwalen. Wat is de Heere dan goed in het schenken van openheid en broederlijke verbondenheid.

Op verzoek van de preses verzorgde ds. W. Silfhout de sluiting van deze vierde synodedag. Hij liet Psalm 79 vers 4 zingen en ging daarna voor in dankgebed.

(wordt vervolgd)

Waarde, ds. M. Golverdingen

BOEKENNIUWS

"Méér dan liefde. Samen bouwen aan je huwelijk"; onder red. van J.H. Mauritz en Erik-Jan Verbruggen; uitg. Den Hertog - Houten, ISBN 978 90 331 2245 3; 148 blz.; € 14,90.

'Het is in onze tijd belangrijk dat toekomstige echtparen en gehuwden vanuit de kerk steun ervaren', zo lezen op bladzijde 128 in "Méér dan liefde, samen bouwen aan je huwelijk". Een uitspraak die ik graag wil ondersteunen. Deze uitgave wil er een hulpmiddel bij zijn.

"Méér dan liefde" gaat concreet in op wat het huwelijksverbond inhoudt en hoe jonge mensen tot een huwelijk moeten komen. De ondertitel "Samen bouwen aan je huwelijk" maakt dit duidelijk. Het boek biedt handvatten voor het gesprek tussen een jongen en meisje die serieus verkering hebben en voor jonge echtparen.

Zes auteurs leveren ieder een aandeel en dit samen vormt deze uitgave. Hiermee kan nauwelijks voorkomen worden dat er hier en daar sprake is van enige overlap, zonder dat ik dit evenwel als hinderlijk ervaren heb. Enkele auteurs zijn vanuit de Cursus Godsdienstonderwijs of vanuit De Vluchtheuvel betrokken bij het daadwerkelijk toerusten van jongeren tot het huwelijk.

Het is belangrijk dat er toerusting tot het

huwelijk plaatsvindt in de wereld waarin wij met onze kinderen leven. Het gaat toch om het bijbelse denken over huwelijk en gezin, waarbij het huwelijk een verbond is voor het leven. Ook de Generale Synode heeft zich in 2008 uitgesproken over het belang van huwelijks catechese of -toerusting.

In twaalf hoofdstukken, waarvan J.H. Mauritz de hoofdstukken een, drie, vijf, tien en elf voor zijn rekening heeft genomen, wordt bezinnend, informerend en ook heel praktisch ingegaan op de vragen die het aangaan van een huwelijk met zich meebrengt.

In het eerste hoofdstuk wordt de vraag gesteld: hoe begint het? Een voor jongeren heel herkenbaar hoofdstuk. Elders in boek -onder meer op bladzijde 40 en 130- komt het gebed ter sprake wat zo van belang is tot het komen van verkering en tijdens de verkeringstijd. Een pleidooi voor de verloving, als eerste stap op weg naar huwelijk, zou in dit hoofdstuk niet misstaan hebben.

In het tweede hoofdstuk gaat ds. W. Silfhout in op de waarde van het door God ingestelde huwelijk, 'opdat gij in deze staat godzalig leven moogt'. Een bijbels geluid in kort bestek. Wat *echte* liefde inhoudt beschrijft het derde hoofdstuk. Dit houdt ook in dat je trouw blijft aan elkaar. In hoofdstuk vier reikt Erik-Jan Verbruggen handreikingen aan om het broodno-

dige samen praten in de verkeringstijd en huwelijk inhoud te geven. Terecht onderstreept hij dat dit niet vanzelf gaat. In hoofdstuk vijf komt de trouwdag zelf aan de orde.

Over het gezin van herkomst van beiden gaat het hoofdstuk dat mevrouw Zwerus schreef. Een onderwerp dat altijd stof tot gesprek geeft op de toerustingsavond. Dit wordt gevolgd door het hoofdstuk -opnieuw van Erik-Jan Verbruggen- over de (psychologische) verschillen van man en vrouw. Hiermee kun je je nut doen.

In hoofdstuk acht zet mevrouw Zwerus de "spelregels" voor de communicatie op een rij. Een verhelderende bijdrage. Juist op dit punt gaat het nodige mis binnen huwelijken.

Huisarts Wolfswinkel beschrijft in hoofdstuk negen de seksualiteit onder de titel "Samenspel van liefde". Terloops merkt hij op dat het wachten met geslachtsgemeenschap tot het huwelijk binnen de gereformeerde gezindte niet meer vanzelfsprekend is, zoals het wel naar Gods Woord behoort te zijn.

In hoofdstuk tien komt het huwelijk in de branding van deze tijd ter sprake. Het volgende hoofdstuk gaat over de huisgodsdiensdienst. Heel praktisch opgezet en bedoeld om het te doen. Een echte aanrader. In het laatste hoofdstuk benadrukt ds. A.T. Vergunst de trouw in het huwelijksverbond in vergelijking met Gods verbond met Zijn volk.

Het volgen van huwelijks toerusting of catechese is een "must" voor iedere jongere die gaat trouwen. En wat zou er op tegen zijn als ouders dit boek ook samen eens zouden lezen als hun zoon of dochter verkering krijgt of heeft? Mede door de vele voorbeelden is het een goed leesbaar boek geworden. Het geeft tevens een indruk van de onderwerpen die op huwelijks toerustingsavonden besproken worden. Aanbevolen.

Boskoop,

J. Bloemendaal

"Ten dode of ten leven" (zeven preken), ds. A. Verschuure; uitg. door de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Krabbendijke, gedrukt door Van Velzen bv.; 126 blz.; prijs 9,90 (excl. verzendkosten)

Voor me ligt een boek met zeven preken die onder andere uitgesproken zijn in Krabbendijke, de eerste gemeente die onze broeder ds. A. Verschuure mocht dienen, tot 2008. Toen geruime tijd geleden het verzoek kwam om enkele preken op schrift te laten stellen en die uit

te geven om zodoende financieel bij te dragen aan de verbouwing van het kerkgebouw van Krabbendijke, heeft hij deze vraag niet durven afwijzen.

Het zijn meest gelegenheidsstoffen geworden: een nieuwjaarspreek over Openbaring 4:1-3, een biddagpreek over 2 Korinthe 12:7-9, een preek voor na Pasen over Johannes 21:18,19, een voorbereidingspreek over Handelingen 5:38b en 39a, een dankdagpreek over Richteren 15:14-19 en een oudejaarspreek over Openbaring 20:11, 12. Ook is er een vrije stof over Jesaja 55:6 opgenomen.

Deze preken zijn geschikt voor jongeren en ouderen om persoonlijk gelezen te worden. Ook kunnen ze natuurlijk gebruikt worden voor de leesdiensten. Al lezend hoor je onze geliefde broeder preken. Helemaal zijn trant: schriftuurlijk-bevindelijk.

Wat de titel van dit boek betreft: deze heeft alles te maken met de tekst waarmee ds. A. Moerkerken kandidaat Verschuure ingeleid heeft tot zijn dienstwerk op 11 september 2002. Hij sprak toen over 2 Korinthe 2:15-16: 'Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in de-

genen die verloren gaan; Dezen wel een reuk des doods ten dode, maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?'

Deze tekstwoorden tonen aan dat de prediking altijd tweërlei vrucht zal hebben. Een reuk des doods ten dode, of een reuk des levens ten leven. Zo is het geweest toen deze preken geklonken hebben in Krabbendijke. Zo is het nu in Scherpenzeel. Zo zal het ook zijn als deze preken worden gelezen of voorgelezen. Of tot ons oordeel (ten dode), of tot ons voordeel (ten leven). Vandaar de titel: "Ten dode of ten leven".

In dat licht willen we graag bij de hartelijke wens en bede uit het 'woord vooraf' aansluiten dat deze preken ten voordeel, ten leven, gesteld mogen worden. Tot eer van Gods Naam en tot zaligheid van onze zielen. Dat geve de Heere naar Zijn welbehagen.

Deze keurige uitgave is te bestellen via tel. 0113-501282 of bij ambliet@klikSAFE.nl; de netto-opbrengst is voor de kostbare verbouwing van het kerkgebouw van Krabbendijke.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

mocht goed van de Heere spreken als een arme zondaar in zichzelf. Ondanks alle moeilijkheden was het een ogenblik goed in die pastorie. Op 9 maart j.l. werd de weduwe van ds. Venema 87 jaar. Haar lichaam is erg verzwakt en moe. Na een longontsteking en twee kuren zijn de krachten minder geworden. Ze is twee weken geleden opgenomen in het verzorgingshuis 'Dannenborgh' te Lunteren. De Heere gedenke haar naar lichaam en ziel. Haar gebed en van degenen die haar omringen mag wel zijn: 'Zend, Heere Uw licht en waarheid neder.' Als de Heere in Zijn gunst antwoord geeft, mag over alles worden heen gezien. Het worde haar genadig gegeven, om Christus' wil.

ds. C. Neele

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. P. MELIS TE ERMELO

Met blijdschap delen wij u mee, dat ds. P. Melis op **woensdag 6 april** als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst, die om 14.30 uur aanvangt, zal geleid worden door onze consulent, ds. G. van Manen. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten zullen worden gehouden in de Ned. Herv. Nieuwe Kerk, Horsterweg 40 te Ermelo. Wij nodigen u hartelijk uit tot het bijwonen van deze diensten. Met ingang van **31 maart** is het nieuwe adres van de fam. P. Melis: Van Pallandtlaan 18, 3853 EP Ermelo, (tel. 0341-553199).

Kerkenraad Geref. Gemeente Ermelo

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE

Vanwege het afscheid van ds. J. Schipper als deputaat/tweede voorzitter is in zijn plaats ds. G. Hoogerland benoemd tot tweede voorzitter. Secretaris van het deputaatschap is nu deputaat A.G. Bregman.

G. Golstein, algemeen secretaris

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2010

Pag. 317, **gemeente ROTTERDAM-ZUIDWIJK**.

Preekbeurten worden nu geregeld door: J. van Heteren, Klipper 123, 2991 KN Barendrecht, tel. 0180-69 02 07, e-mail: j.vanheteren@gmail.com

■ DOVENDIENST TE WOERDEN

Op **zaterdag 19 maart** hoopt ds. G.W.S. Mulder voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, te Woerden, Oudelandseweg 50. Deze dienst begint om 15.00 uur. Hoorden zijn eveneens hartelijk welkom.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Barneveld-Centrum en Veenendaal:

ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Ede: ds. A.A. Brugge te Dordrecht;

Te Katwijk aan Zee:

ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Te Lelystad:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Te Oosterend-Textel:

ds. G. Mouw te Uddel;

Te Rotterdam-Alexanderpolder:

ds. E. Hakvoort te 's-Gravenpolder;

Te Sint Annaland: ds. J.M.D. de Heer

te Middelburg-Centrum;

Te Stolwijk:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Vlaardingen:

ds. B. van der Heiden te Alblasterdam;

Te Westzaan:

ds. J.J. van Ekeveld te Zeist.

BEDANKT

Voor Aalst:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;

Voor Apeldoorn:

ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Groningen:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Voor Nieuwdorp:

ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Voor Oostkapelle:

ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (U.S.A.);

Voor Opheusden:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Voor Oudemirdum:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

■ ZIEKTE BIJ MEVR. G.M. VENEMA-KUPERUS

Het is enkele jaren geleden dat we bij het ziekbed van onze medebroeder ds. Venema in Scherpenisse stonden. Hij

BERICHTEN

■ ZANGAVONDEN

Barendrecht

Psalmzangavond op **zaterdag 26 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Barendrecht, Ploegwei 1, m.m.v. Peter Eilander, organist. Collecte t.b.v. aflossing kerkbouwschuld.

Capelle a/d IJssel

De cliënten van Siloah uit woonlocatie Sebanja/de Harp uit Capelle aan den IJssel geven op **26 maart**, aanvang **19.30 uur**, in de Moriakerk te Capelle aan den IJssel-west, Doormanstraat 12, een uitvoering. Het Sebanjamuziekgroepje zal met instrumentalisten het zingen begeleiden. Ds. A. Moerkerken zal een meditatie houden. Collecte t.b.v. de Theologische School.

H.I. Ambacht

Koor- en samenhangavond, te organiseren door de Ring Midden van de Bond van Zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten, op **zaterdag 26 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Petrakerk van de Geref. Gemeente te Hendrik Ido Ambacht. M.m.v. het gemengd koor "Cantate Deo" uit H.I. Ambacht, het jeugdkoor "De Davidsharp" uit Waarder en het jeugdkoor "Samuël" uit Poederloijen. Namens de vereniging Helpende Handen zal dhr. B.J. Regterschot een appelwoord spreken over haar projecten in de gehandicaptenzorg. Collecte t.b.v. "Helpende Handen".

Hoogeveen

Psalmzangavond op **donderdag 24 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente van Hoogeveen, Coevorderstraatweg 50, Noordscheschut, m.m.v. het gemengd koor Bel Canto uit Zwolle. Meditatie door ds. C. Vogelaar. Collecte t.b.v. aflossing schuld op kerkgebouw.

Utrecht

Muziekavond op **26 maart**, aanvang: 19.45 uur, in de Westerkerk van de Geref. Gemeente te Utrecht, m.m.v. dubbelkwartet Eskolkoor, Eskol jongerenorkest uit Houten en organist Jaap Jonker. Parkeren aan de overkant van de kerk op parkeerdek van de ING aan de Knipstraat.

Wageningen

Orgel- en samenhangavond m.m.v. Betuwse bovenstemgroep op **zaterdag 26 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van

de Geref. Gemeente te Wageningen, Van Uvenweg 1. Organist Pieter Heykoop. Meditatie: ds. F. Mulder. Collecte t.b.v. Zending Geref. Gemeenten.

Wolphaartsdijk

Koor- en samenhangavond te organiseren door de Ring Zeeland van de Bond van Zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeenten, **zaterdag 26 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Nicolauskerk te Wolphaartsdijk, m.m.v. het jeugdkoor "Jong Begonnen" uit Middelburg-Zuid, samen met het jeugdkoor "David" uit Borssele, het "Marnixkoor" uit Vlissingen en het jeugdkoor "De jonge lofstem" uit Tholen. Appelwoord: dhr. P.J. van Dijk. Collecte t.b.v. de MAF.

■ BIJENKOMSTEN KRINGEN VOOR STUDERENDEN

Amsterdam: 5 en 19 april, 17 mei, 7 juni en 18 t/m 20 juni.

Ede/Wageningen: 22 mrt., 5 en 19 april, 10 en 24 mei, en 7 juni.

Groningen: data worden op de website vermeld.

Leiden: 23 mrt., 20 april en 16 mei

Zeeland: zie informatie op de website voor data en telefoonnummers

Rotterdam: 15 mrt., 5 en 26 april, 17 en 31 mei, 14 juni.

Utrecht: 22 mrt., 12 en 26 april, 17 en 31 mei, 14 en 28 juni.

Voor nadere informatie (aanvangstijdstip, vergaderlocatie, spreker en onderwerp) wordt verwezen naar de website www.studentengg.nl en naar de contactadressen in het Kerkelijk Jaarboek 2010, pag. 88/89.

■ AFDELINGSVERGADERING HELPENDE HANDEN

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de jaarvergadering van de afdeling Walcheren/Zeeuws Vlaanderen van de VGGG "Helpende Handen" op **maandag 21 maart** in de Zuiderkerk van de Geref. Gemeente te Middelburg-Z, Schoutstraat 1. Aanvang: 19.30 uur. Naast de gebruikelijke huishoudelijke zaken hoopt dhr. C. Wagenaar, werkzaam bij Siloah in 's-Gravenpolder, een inleiding te houden over 'Zorgen voor mensen, vooral doen!'

■ BIJENKOMST ADOPTIEVER. Geref. GEZINDTE

Op **zaterdag 2 april**, aanvang 14.00 uur, organiseert de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte (AVGG) haar halfjaarlijkse landelijke bijeenkomst in aula Alpha van de Driestar, Ronsseplein 1 te Gouda. Leiding: dhr. C.G. van der Staaij, voorzitter.

Mevr. W. Tieman, werkzaam als universitair docent bij het Centrum voor Gezinsstudies van de Universiteit Leiden, hoopt een inleiding te houden over het onderwerp: 'Het adoptiekind wordt ouder'.

Zowel leden als belangstellenden zijn hartelijk welkom!

Voor vragen kunt u contact opnemen met de secretaris van de vereniging, dhr. J.J. de Graaf, tel. 078-673 5109 (liefst na 20.00 uur), info@avgg.nl. Zie ook onze website: www.avgg.nl

■ BIJENKOMST ReVOKE

Het bestuur van de Reformatorische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen (ReVOKE) nodigt alle echtparen die tot de doelgroep behoren uit om deel te nemen aan de bijeenkomst op **zaterdag 9 april** in de Adventkerk van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51. Dhr. W. Visser uit Nunspeet zal een inleiding houden over "Twee zijn beter dan één" (n.a.v. Prediker 4:8-12). Voor meer informatie en/of aanmelden: www.revoke.nl of (0341) 425712.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 20 MAART 2011

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 14.30 uur ds. Karens; Aalst 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00

en 17.00 uur (H.D.) ds. Van der Net; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe en 16.30 uur ds. Kattenberg; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Van Dieren; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 19.00 uur ds. Schot;

Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Heijkamp; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 15.30 uur ds. P. Mulder; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hakvoort; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Verweij; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 15.30 uur ds. W. Harinck; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Den Helder 19.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Deventer 17.00 uur ds. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 19.00 uur ds. Kleppe; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 18.00 uur ds. Brugge; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Enschede 15.00 uur ds. Schreuder; Enter 19.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Manen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Vermeij; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; 's-Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Haamstede 18.30 uur ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. P. Mulder; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Joosse; Herkingen 14.30 uur ds. Schipper; Hoofddorp 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Hoogeveen 15.00 uur ds. Vogelaar; Hoogvliet 14.30 uur ds. Maljaars; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Brugge; Kamperland 16.00 uur ds. Baan; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur ds. Baan; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Kortgene 9.30 uur ds. Baan; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. P. Mulder en 16.30 uur ds. W.J. Karels; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 uur ds. Van Gelder en 18.00 uur stud. Visser; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur (doventolk) ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. Driessen; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Nieuwerkerk Zld 9.30 uur ds. Gunst en 15.00 uur stud.

Baaijens; Nijkerk 18.30 uur ds. Beens; Nisse 18.30 uur stud. Huijser; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterland 14.30 uur ds. Tuinier; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. Moens; Opheusden 15.30 uur ds. F. Mulder; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oude Tonge 18.00 uur ds. Gunst; Poederoyen 14.30 uur ds. Labee; Poortugaal 19.00 uur ds. Clements; Puttershoek 16.30 uur ds. Driessen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. Pater; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. Van Gelder; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. Mijnders en 15.00 uur ds. Heijkamp; Scherpenisse 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.30 uur ds. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. Pater en 19.00 uur ds. Van Gelder; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Terneuzen 15.00 uur ds. Golverdingen; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur stud. Baaijens; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. De Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.00 uur ds. Beens; Vlaardingen 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Woerden 10.00 en 15.30 uur stud. Visser; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds. Meeuse; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Van Krimpen; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 22 MAART 2011

Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Beekbergen 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Borssele 19.30 uur ds. Baan; Boskoop 19.30 uur ds. Van Manen; Dirksland 19.30 uur ds. Schipper; Kamperland 19.30 uur ds. Van Krimpen; Naaldwijk 19.45 uur ds. Karens; Ouddorp 19.30 uur ds. Hakvoort; Sint Analand 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Uddel 19.30 uur ds. Mouw; Urk 19.30 uur ds. Van Belzen.

■ WOENSDAG 23 MAART 2011

Aalburg 19.30 uur ds. Schreuder; Aalst 19.30 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.30 uur stud. Baaijens; Brakel 19.30 uur ds.

Karens; Breda (biddag) 14.30 en 19.30 uur ds. Brugge; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven; Doetinchem 19.30 uur ds. Van Dieren; Ermelo 19.30 uur ds. Vogelaar; Groningen (biddag) 14.30 en 20.00 uur ds. Kattenberg; Krabbendijke 14.15 uur (huw.bev.) ds. Van Krimpen; Leerdam 19.30 uur ds. Van Belzen; Meeuwen 19.30 uur ds. F. Mulder; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Hakvoort; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Van Aalst; Nijkerk 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Schipper; Opheusden 19.30 uur ds. Beens; Puttershoek (biddag) 14.30 en 19.30 uur ds. Vermeij; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Baan; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Verschuure; Spijkenisse 19.45 uur ds. Verweij; Stolwijk 19.30 uur ds. Pater; Woerden 19.30 uur ds. Mouw; Zeist 19.30 uur ds. Van Ekeveld.

■ DONDERDAG 24 MAART 2011

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. L. Blok; Apeldoorn 19.30 uur ds. Visscher; Genemuiden 19.30 uur ds. Hogchem; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Mondria; Krabbendijke 19.30 uur ds. De Heer; Marknesse 19.30 uur ds. Baan; Rhenen 19.30 uur ds. Van Dieren; Ridderkerk 13.30 uur (huw.bev.) ds. De Leeuw; Rilland-Bath 19.30 uur ds. Tuinier; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Meeuse; Scherpenisse 19.30 uur ds. Brugge (voor de Zending); Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. W. Harinck; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Labee; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. Bredeweg; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Boeder.

■ VRIJDAG 25 MAART 2011

Andijk 14.00 uur (huw.bev.) ds. Heijkamp; Krabbendijke 15.15 uur (huw.bev.) ds. Hoogerland.

■ ZATERDAG 26 MAART 2011

Scherpenisse 14.30 uur (aangepaste kerkdienst) ds. Bakker.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Klaaswaal, Oud-Cromstrijensedijk
w.z. 68: 19 maart Open Huis.
Goed onderhouden dijkwoning,
6 slaapkamers, ruime woonkamer,
zonnige grote tuin, garage. Kerk
en school op loopafstand landelijk
gelegen Vrgp € 369.000,- k.k.
Tel 06 33917777

Te Koop in Nieuwerkerk
(Zeeland) Fazantenlaan 16.
Ruime vrijstaande woning met
garage op 540 m2 eigen grond,
aan de rand van het dorp in een
rustige kindvriendelijke omge-
ving. Woonkamer, 6 slaapkamers,
waarvan 1 slk en badkamer op de
begane grond. Bouwjaar 1985.
Op loopafstand van de kerk.
Vraagprijs € 309.000 k.k.
Inlichtingen 06-30296187.
Kom eens kijken op de **openhuis**
van D.V. 26 maart van 11.00 uur tot
15.00 uur. Natuurlijk bent u ook
eerder welkom!

Ommen te huur vakantiewoning
6 pers. in bosrijke omgeving
www.boomblauwtje.nl

Gezocht: onderwijsvrijwilliger Albanië

Beschik jij over didactische en
organisatorische vaardigheden,
kun je goed omgaan met
kinderen en heb je affiniteit met
zending? Dan is een functie als
onderwijsvrijwilliger misschien iets
voor jou! Zending Gereformeerde
Gemeenten zoekt voor een gezin
in Albanië een vrijwilliger voor
het geven van begeleiding bij het
Nederlandse onderwijs. Het gaat
om het cursusjaar 2011-2012.

Kijk op www.zgg.nl
voor meer informatie
of bel ZGG: 0348-489950.

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferings
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

Putten: Te huur luxe **stacaravan**
6 pers. Rustige camping in bosrijke
omgeving. Tel. 0186-612658

Ambtskleding...

Klamar's
FASHION

Klaas Leendert en Marian Blok
's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

Nieuwe prekenboeken, ook voor de lijdenstijd

 de Banier
uitgeverij

Uit den schat des Woords 62e jaargang

In de prekenreeks *Uit den schat des woords*
is de 62e jaargang verschenen.
Medewerking door diverse predikanten
van de Gereformeerde Gemeenten.
Met o.a. twee preken over de lijdenstijd
en één over de Opstanding.

€ 22,50

Zie uw Koning Ds. W. Silfhout

Negen preken over het leven van de
Heere Jezus, drie preken over Jezus'
geboorte, drie preken over Zijn
omwandeling op aarde en drie preken
over Zijn lijden en sterven.

€ 15,90

Man van smarten Ds. A. Schot

In negen overdenkingen wordt Jesaja
53 behandeld. Op eenvoudige wijze
komt eerst de betekenis van de teksten
aan de orde, daarna worden er lessen
uit getrokken voor het geestelijke leven.

€ 15,90

Kijk op www.debanier.nl voor meer informatie of ga direct naar de boekhandel

H Heijkop's

Houtsnijwerk

Voor al uw trouwteksten,
in hout uitgesneden

Hofstraat 3 Tel. 0418-551383
5317 JM Nederhemert 06-25110405

Ook kunnen wij Bijbelse taferelen
voor u verzorgen

www.houtsnijwerk.nl

In de bossen van **Ermelo**
t.h. comfortabele vrijstaande
bungalow, max 4 pers. Voor inl.
en reservering 06-20846122

Gevraagd: een kamer
in **Zoetermeer** of omgeving;
Voor een jonge vrouw.
Tel: 0643622440

Te huur in **ZEELAND**
Vak.won. schoon, ruim en sfeervol!
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

www.stolkorgels.nl

Johannus
Eminent
Monarke
Domus

Ook
occasions

Stolk
orgels

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55
(0180) 31 56 52

Filialen in: Krabbendijke - Beesd - Nederhemert - Papendrecht

Om mijn **verzameling** compleet
te maken zoek ik van de volgende
gemeenten nog het jubileumboek
Ger. Gem. Enschede 50 jaar,
's-Gravenhage-Zuid,
Nieuwer ter Aa, Ooltgensplaat,
Opheusden (teruggeblik),
Rotterdam-Centrum deel 1,
Stolwijk en Wolphaartsdijk
Marko Versprille, T. 0113-574197

Boerenlandcamping **Grevelande**.
Kamperen in het landschap bij
boerderij. Rustig in eigen sfeer,
10 min. lopen naar kerk.
Vlakbij Grevelingenmeer en
20 min. naar de zee.
www.Grevelande.nl
Fam. van der Velde
heet u hartelijk welkom !
Peuterdijk 59 Herkingen
tel. 0187-669317

Eben-Haëzerschool

Vanwege het vertrek van de huidige directeur naar een andere school zoeken wij een betrokken en inspirerende

schoolleider

Bent u een leider, die vanuit de identiteit van onze Eben-Haëzerschool een ervaren en betrokken team van leerkrachten voortdurend weet te motiveren en stimuleren? Iemand die visie heeft op goed onderwijs en deze in een open sfeer weet over te brengen op de andere teamleden? Dan hebben wij een uitdagende baan voor u.

Wij verwachten dat u:

- zich innerlijk verbonden weet met de identiteit van onze school;
- lid bent van de Gereformeerde Gemeenten;
- leidinggevende capaciteiten hebt;
- kennis en ervaring hebt in het onderwijs;
- op de hoogte bent van actuele onderwijsontwikkelingen;
- kunt luisteren naar andere meningen;
- kunt reflecteren op uw eigen functioneren;
- communicatief sterk bent;
- affiniteit hebt met ICT.

Een afgeronde schoolleidersopleiding of bereidheid deze te gaan volgen is een pré. Verder verwachten wij van u dat u (op termijn) in Elspeek of directe omgeving komt wonen.

Wij bieden een mooie en goed uitgeruste school met fijne collega's in een prettige werksfeer. U werkt samen met een betrokken bestuur dat binnen duidelijke kaders een ruim mandaat geeft. Eventuele begeleiding vanuit Driestar Educatief is beschikbaar.

Interesse gewekt?

Inlichtingen en profielschets voor deze functie worden graag verstrekt. Ook bent u van harte welkom voor een bezoek aan de school.

Neem voor meer informatie contact op met de huidige directeur, H. Last, tel. 0577-492380 of 0548-544138 (privé), of de voorzitter van het bestuur, drs. G. ten Bolscher, tel. 0577-492308.

Mail uw sollicitatie met CV uiterlijk vrijdag 25 maart naar L. van Wijngaarden, ✉ lvw@kliksafe.nl.

Een assessment maakt deel uit van de procedure.

Het bestuur

De Eben-Haëzer school gaat uit van de Gereformeerde Gemeente te Elspeek.

Het bestuur werkt vanuit een professionele bestuursfilosofie, waarbij een grote verantwoordelijkheid wordt toegekend aan de directeur. Het wil op een professionele manier invulling geven aan de binnenkort vereiste scheiding tussen bestuur en toezicht.

Het team

Het team ziet het als een uitdaging optimaal recht te doen aan verschillen tussen leerlingen en werkt met het zogenoemde Zwols Model.

Er is een goede samenwerking met reformatorische basisscholen in de omgeving.

De school

De Eben-Haëzerschool staat in een rustig dorp, gelegen in een mooie, bosrijke omgeving. Voortgezet onderwijs bevindt zich in Uddel en Apeldoorn, niet ver van Elspeek.

De school wordt bevolkt door ongeveer 200 leerlingen.

Eben-Haëzerschool Apeldoornseweg 22 8075 BN Elspeek www.ehselspeet.nl

Kraamzorg & Thuiszorg

900 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor meer informatie over
kraamzorg, wijkzorg, verpleging of
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.

Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer via 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

Meisje 17 jr. zoek i.v.m. studie
in Ede met ingang van schooljaar
2011/2012 een **kamer of kosthuis**
in Ede/Barneveld.
Bel naar: 0184-684740

Te huur: Gezellige vakantiewoning
in buitengebied van **Bennekom**.
Prachtig fiets- en wandelgebied.
Max.4 pers. Buiten hoogseizoen
ook 2 dg.,weekend en midweek.
Info: hetvoorhuis@hotmail.com

Bjanssen 0113 - 34 03 07

Begrafenisverzorging

Wij verzorgen begrafenissen
in geheel Zuid- en Noord Beveland

Wilsbeschikking kunt u bij ons aanvragen
"Zo wil ik het als mijn sterven daar is"

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle,
Mobiel 06 53 23 73 20
www.begrafenisverzorging-janssen.nl

Geen crematies

Engeland. B&B voor 2 pers.
Uitst. vertrekpunt voor dagtrips
naar Londen en z.o. Engeland.
Hollands sprekend.
Tel. 0044 - 208 657 4782
info Ned. 078-6934639

GezinsGids vernieuwt!

Uw vertrouwde blad in een nieuw jasje

Gratis
proefnummer

Vraag vrijblijvend een proefnummer aan
op www.gezinsgids.nl of bel 030 2303500.

Identiteit voor nu

gezinsgids

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelij-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

kina

begravenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommersdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

Begravenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

HELP MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND

Ziet u mogelijkheden om tijdens uw verblijf in Duitsland een of meer van onze vertaalde oudvaders weg te geven? Als tegengif tegen het heersende Humanisme en Modernisme? Kijk dan op onze website www.svvhd.org voor de boeken, of bestel een catalogus/infoboekje.

T 0416 - 691788
svvhed@klikSAFE.nl
Gift: 548.98.79.20

STICHTING SVVHD
HEIDELBERG & DORDRECHT

begravenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See, Kerkdiensten
tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

Persoonlijke zorg
voor uw begravenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

VOORJAARSMODE
BIJ BOEDER

LENTE
KRIEBELS?
ONZE
VOORJAARS
COLLECTIE
IS BINNEN!

BIJ IEDERE
AANKOOP
KRIJGT U EEN
LEUKE 'GROEI'
& 'BLOEI'
VOORJAARS-
ATTENTIE

BOEDER HERENMODE

Plein 1940 173 | Scherpenzeel
Telefoon (033) 277 01 72

WWW.BOEDERHERENMODE.NL

Te huur in Canada, een
vakantiewoning dichtbij Norwich
(Ontario). Tel. 001519 688 0947.
Hollands sprekend.

2 DAGEN

Grote BALANS OPRUIMING BIJ GEBR. KOSTER

Veel
titels voor
eenheids-
prijzen!

Voor
het hele
gezin!

D.V. vrijdag

25

maart

en zaterdag

26

maart

Gloednieuwe
boeken tegen
weggeef-
prijzen!

Veel
2e-hands
boeken voor
1 Euro!

Wegens grote voorraad
vindt deze opruiming
ook plaats vanuit onze
voorraadkelder! *

* Er is een lift aanwezig
voor degenen die slecht
ter been zijn.

• NIEUWE RESTANTEN
• TWEEDEHANDS BOEKEN
• BESCHADIGDE BOEKEN
• VERGEELDE BOEKEN
• VEROUDERDE BOEKEN
• AANBIEDINGEN
IN CD'S

Grote
collectie
voordeel
CD's!

Niet voor handelaars
Geen verzending

OPENINGSTIJDEN:
vrijdag 09.00-21.00 uur
zaterdag 09.00-17.00 uur

Uitgeverij Boekhandel

VANAF
0.50

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

www.gebrkoster.nl

VEEL EENMALIGE AANBIEDINGEN

K0113